

ideaal om concerten voor alle rangen en standen te geven in de praktijk moeilijk te realiseren was. Misprijzend schreef Baelde nog in 1941 dat schaterende dienstboden en gillende straatjongens de stoelen bezet hielden, zodat anderen zich tevreden moesten stellen met een stoel aan de overzijde van de vijver; daar hoorde men als gevolg van het 'gekakel' bij de sociëteit maar de helft van de muziek.²⁷ Hoewel de openbare concerten bleven plaatsvinden, blijkt uit de 'reglementen voor de Officiëren-Sociëteit' dat intern de regels werden aangescherpt.²⁸ In 1880 werden aan het reglement van 1852 nogal wat bepalingen toegevoegd. Dienstboden en honden werden niet toegelaten. Voorts mocht men geen vrije stoelen bezet houden. Plukken van bloemen was verboden en ook andere beschadigingen zouden worden bestraft. Daarbij werd gesteld dat ouders verantwoordelijk waren voor het (wan)gedrag van hun kinderen. Blijkbaar waren er herhaaldelijk storende ongeregelde heden geweest. Later werd een deel van de openbare weg rond de sociëteit aan de openbare ruimte onttrokken en bij de sociëteit gevoegd, die zo meer en meer een besloten oord werd, alleen bestemd voor leden.

Aan de openbare concerten in Het Park werd veel waarde gehecht.²⁹ Toen in 1907 de Rotterdamse schutterij als de laatste van Nederland werd opgeheven, bleven de muziekuivoeringen dan ook bestaan, evenals de sociëteit, zij het onder een aangepaste naam en met nieuwe statuten.³⁰ In 1911 werden vervolgens plannen ontwikkeld om een nieuw sociëteitsgebouw met restaurant op te trekken. Al snel was hiervoor door schenkingen van burgers 52.000 gulden verzameld.

Dit werd in de pers positief ontvangen, omdat de sociëteit een belangrijke functie vervulde in het gemeenschapsleven en 'hierdoor tevens het voortbestaan der Park-concerten is gewaarborgd'.³¹ In 1931 echter zegde de gemeente de huurovereenkomst op. In het gebouwtje kwam een theeschenkerij.

'Het frische Maaszigt'

Naast de muziek en de sociëteit was het uitzicht op de Maas een andere belangrijke attractie van Het Park. In hun stadsbeschrijvingen zijn auteurs lyrisch over het 'frische Maaszigt'. In 1854 was de dijk langs de Maas wat opgehoogd en Zocher had van de glooiende dijk in zijn ontwerp gebruik gemaakt om de Maas goed zichtbaar te maken. Daaraan hechtten vele Rotterdammers sterk. Op 24 mei 1882 vroeg het College van B&W bij de minister van Waterstaat vergunning voor de aanleg van een strekdam langs Het Park en De Heuvel. Een groot aantal belangrijke cargadoors, zoals Hudig & Pieters, W.H. Müller en Van Ommeren verzette zich hiertegen. Wellicht speelden hierbij ook andere belangen een rol, maar hun argumentatie is veelzeggend. Hoewel zij voordeel zouden hebben bij de uitbreiding van het aantal ligplaatsen voor schepen, waren zij van mening dat de strekdam er niet moest komen. Het zou de wandelplaats ontsieren en Het Park als ontspanningsoord teniet doen. Volgens hen was Het Park van waarde voor Rotterdam, omdat 'het voor eene stad als Rotterdam, met eene talrijke bevolking en zoo arm aan schoone omstreken, van het grootste materiëel en moreel belang geacht moet worden, plaatsen te bezitten, waar de inwoners, voornamelijk zij, die met het hoofd te werken